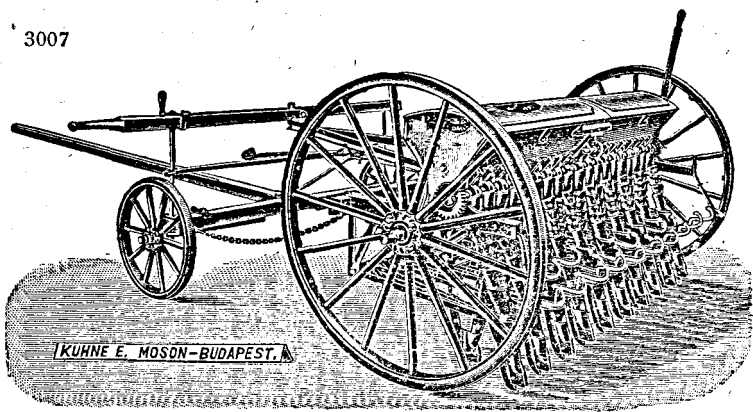

3007

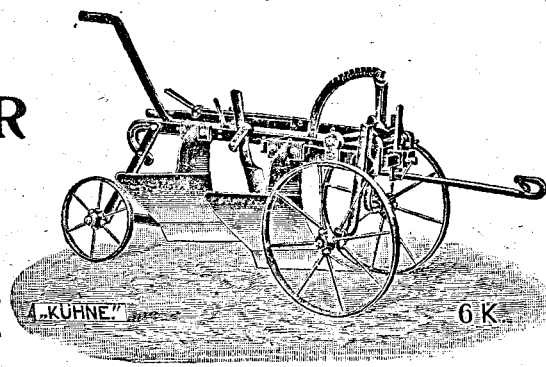

Tarlóhántásra: ◆

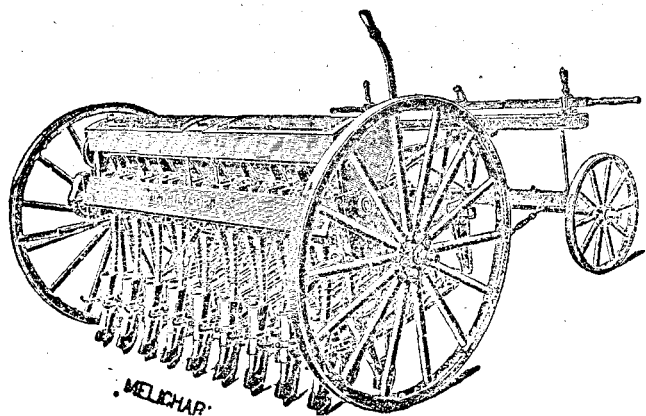
négyvasu ekéket, hat- és nyolcvvasu kultivátorokat, továbbá elsőrendű egy- és többvasu ekéket, különféle boronákat, hirneves „Mosoni Drill” és „Vera II” sorvetőgépeket, sorbátrágyázó „Royal Drill” kombinált vetőgépeket, láncos műtrágya-szorókat,

rostákat, szüretelő eszközöket stb. szállít:

KUHNE „MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR
RÉSZV.-TÁRS. Főraktár: Budapest.
◆
MOSONBAN. Fiókraktárak:
Debrecen, Temesvár,
Kaposvár, Szabadka.

IMPERATOR

műtrágyaszoróval egyesített sorbavető- és sorbátrágyázó egyetemes vetőgépeink értékes előnyei a jelenlegi viszonyok mellett különösen fontosak. Az e géppel elérhető:

egyenletes vetés,

valamint a **műtrágya sorbavetése** a vetőmag és műtrágya nagyfoku megtakarítását eredményezik.

**EREDETI
MELICHAR „UNIKUM DRILL”**

sorvetőgépeink szerkezeti egyszerűségükben rejlő tökéletességüknél és jó munkateljesítményüknél fogva világhírnévre tettek szert. **Óvakodjunk utáztatoktól!**

Bächer Rudolf – Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körút 26. sz.

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

Patkánin

patkányirtó szer

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitány, Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetétet legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfel-
leslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj.intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

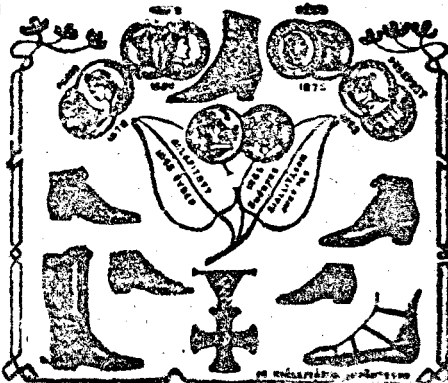
tresort tart a közönség rendelkezésére.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölvívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhe-
lyében a legjobb anyagból, legújabb divatszerint készült közkedveltségű
férfi és női cipőraktárára

3008

Megrendelés után készít ame-
rikai és francia vagy bármily
tetszés szerinti faconu cipőket,
a legkényesebb igényeknek is
megfelelő kivitelben. — Vidéki
megrendelések pontosan és
gyors kivitelben mérték után,
de legbiztosabban egy használt,
a lábra találó cipő beküldésé-
vel eszközöltetnek. — Kiváló
tisztelettel: Matutsek József.

Középkoru, hadmentes, nős, kis-
családu

gyakorlati gazdatiszt

24 évi általános jó praxissal és
bizonyítvánnyal, ki egy 3000 holdas
birtokot önállóan kezelt,

azonnalra

tiszti vagy ispáni állást keres.

Beszél magyarul és románul.

Cimét megmondja a kiadóhivatal.

3193

Csemeték eladása.

A kolozsvári gazdasági akadémia kertészetéből a
folyó év őszén, valamint a jövő év tavaszán a leg-
kiválóbb fajtákból való, pontosan megnevezett gyümölcs-
facsemeték, gyümölcsstermő bokrok, diszfák, diszcserjék
és füzdugványok kerülnek eladásra.

Előjegyzések folyó évi szeptember hó 15-ig a gazda-
sági akadémia igazgatóságához intézendők. E határidőn
tul a földmivelésügyi miniszterium intézkedik a csemeték
eladása iránt.

3212

Gazdasági akadémiai igazgatóság.

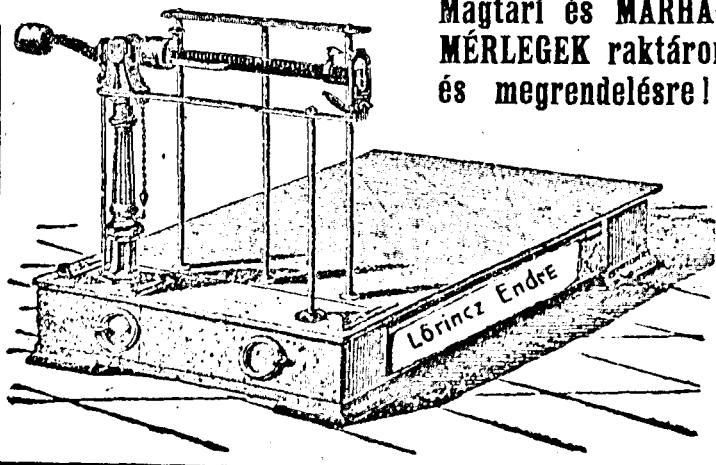
**Hirdetések
felvételnek
a kiadó-
hivatalban.**

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGGÉSZITŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

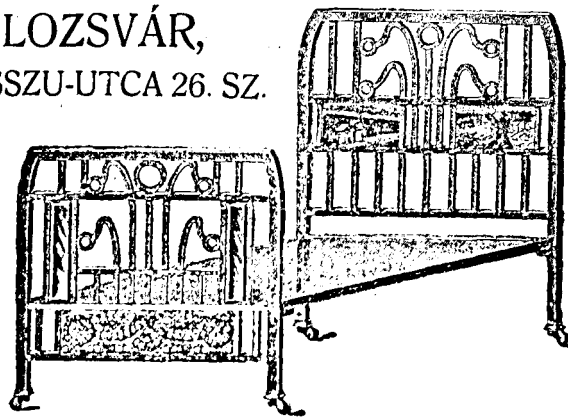
3111

Magtári és MARHA-
MÉRLEGEK raktáron
és megrendelésre !!

ELVÁLLAL :

Vas és fémből előállítható szak-
májába vágó minden munkát. Kór-
házak, szállodák, gazdaságok, is-
tállóok, tehenészetek stb. fa, vagy
fémbutorral való berendezését.
Folyósó, lépcső és sirrácok készi-
tését. Gazdasági és kerti kerítések
Kerti butorokat és sátrakat. Réz-
és vaságyakat és butorokat, stb.

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Szent István napján	257
A vetések állása és a mezőgazdasági állapot	257
A termelők jogos érdekeinek védelme	258
Munkaerő megtakarító a cséplésnél	259
Kormányintézkedések	259
Vegyész közlemények	259
Hirdetések.	

Szent István napján.

Dicsőséges első királya és apostola a magyar nemzetnek: Szent István áldassék az emlékezeted!

Te voltál az, aki kijelölted a magyar nép haladásának, boldogulásának útját. Te voltál az, aki a próféta látószemével majd ezer évvel ezelőtt már tudtára ébredtél annak, hogy ezt az országot nemcsak a szikrázó kard, hanem az ekevas, a kasza és a kapa is egyforma erővel tudja megvédeni a legádázabb ellenségek ellen is. Te voltál az, aki nemcsak harcra edzettel népedet, de megtanítottad a földművelésre, a termőföld kincseinek kiaknázására is.

Most látjuk ennek igazi hasznát. Most, a mikor erről az országról igazán el lehet mondani, hogy a népek ocaánján hullámtól vert sziget s a hullámok legádázabb ostroma dacára elsüllyedni nem tudott. Megvédte minden ostrom ellen a magyar harckésztség, megvédte az öntudatos magyar agrárpolitika, amelynek nem is oly régen több ellensége volt, mint jóbarátja s ma viszont barátjává szegődött mindenki, aki tudja azt, hogy várakat nemcsak ágyukkal lehet bevenni, hanem kiéheztetéssel is.

Zugó, zakatoló gőzgépek, kaszapengés, ásócsattogás kíséri ünnepi zeneként ma a Szent István napi zsolozsmát, amelyben oly sokszor kérdeztük:

— Ah hol vagy magyarok tündöklő csillaga?

— Hol vagy István király? Téged magyar kíván . . . Kivántuk és ime megjelent. Leszállt égi trónusából az első magyar király, hogy vezesse népét a gazdasági és harci győzelmek felé. A magyar kardnak, a magyar buzának acélos ereje eddig sem volt ismeretlen Európa népei előtt és mennyivel ismertebbé vált a mostani vérzivataros időben, ámde az is kétségtelen, hogy a szikrázó magyar kard az acélos magyar buza nélkül aligha volna oly nagy értékű.

A nagy világháborúnak, annak a vérözönnek, ami egy év óta a mi igazunkért kifolyt, máris meg van egy tanúsága. Ez pedig az, hogy mi a legnagyobb viszontagságokban is leginkább a szántóföldben és a szántóföld népében bizhatunk. Ennek a kettőnek ösereje véd meg bennünket minden ellenségtől. Min-

den más egyéb tényező csak e kettő, segítségével boldogul. Mennyire megcsökkent a pénz hatalma, főleg mióta kitudódott, hogy a javát se a papirjai árfolyama fölött aggodó bankár szolgáltatja a háborúhoz, hanem a hazája földjéhez ragaszkodó termelő. Az ipari fölényére oly büszke Anglia is mennyire eltörpül a hosszú évek óta öntudatos agrárpolitikát folytató Németország előtt.

Egyik csatamezőn már miénknek mondhatjuk a győzelmet. Az itthonin, ahol a negyvenkettős mozsarakat a gőzeke, a cséplőgép képviseli. Egy évig hiába ostromolják a mi várunkat, a magtárak, a liszteskamrák állják szilárdan az ostromot. Ebben bizakodva nem félünk a távoli harcterek eseményeitől sem, ott, ahol Szent István hajdani népének méltó ivadécai küzdenek, biztosak lehetünk a végső győzelemtől.

Szent István, első nagykirályunk s apostolunk szállj le tehát közénk, égi trónusodból s vezesd népedet a te szándékaid szerint előre a győzelem, a boldogulás útján. Jövel István Király, Téged Magyar kíván . . .

Igen, kíván, kíván abban a nagy küzdelemben, amit most a huszadik századnak minden raffineriájával felfokozott önzése, brutalitása ellen viv ez az ország, amely védővára volt hajdan a kereszténységnek, tehát a kultúrának. Most ebbe a régi dicső szerepébe esett vissza Szent István birodalma, ebben kér védelmet, segítséget népének.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.

A földművelésügyi miniszter szombaton tette közzé a mezőgazdasági állapotra vonatkozó jelentését. Ezuttal már a tengeri, burgonya és cukorrépa számszerű adatait kapjuk, melyekből megítélhető, hogy e fontos terményekből szintén jobb, s az első kettőnél nagyobb hozam is várható. A cukorrépánál több mint harmadrésszel csökkent a bevetett terület, a minélfogva a várható termés is megfelelően kevesebb lesz.

Augusztus hó első felében az időjárás — a megelőző két hónap időjárásához hasonlóan — változékony, hűvös és az ország legnagyobb részében tulságosan csapadékos volt. A többnyire borult s többé-kevésbé esős idő csak 9-én fordult szárazabbra és derültebbre, amikor a hőmérséklet normális magasságra emelkedett. Ez a javulás azonban nem tartott sokáig, mert már 10-én ismét esőre változott az idő, a hőmérséklet pedig a gyakori esők nyomán augusztus 13-án újból szokatlanul ala-

csonyra süllyedt s a rövid ideig tartó mérsékelt meleget állandó hűvös idő váltotta fel.

A gyakori esőzések az összes mezei munkálatok gyors végzését igen megnehezítették, sőt több helyen hosszabb-rövidebb időre meg is állították. Különösen igen hátrányos volt az időjárás a gabonaneműek betakarítására és cséplésére, mely munkálatok a rendesnél lassabban haladnak. A learatott gabonaneműekben körübelül fele része még keresztekben kinn fekszik a tarlókon s a termésnek ez a része az, mely leginkább károsodott, mert sok helyen, főleg a nedves talajon fekvő alsó, és az esőzésnek legjobban kitett felső kévében levő mag egy része, kicsirázott. Hogy azonban a kicsirázásból származó károsodás mily mérvű, az ez idő szerint még meg nem állapítható. Igen sok függ e tekintetben attól, hogy milyen lesz a legközelebbi hetek időjárása, mert ha még a kintlevő keresztek jól kiszáradhatnak s a cséplés akadálytalanul gyorsan elvégezhető lesz, a termés kint rekedt kisebb részének ebből származó csökkenése az összes termés mennyiségéhez képest nem lesz nagyon jelentékeny.

A termés behordott, vagy a tarlókon kint asztagokba rakott nagyobb (fele részének) cséplése a szokottnál lassabban folyik. Az eredmények mennyiségileg nagyobbára megfelelnek a várakozásnak, bár nem ritkák a csalódások sem. A minőség tekintetében azonban a korábbi reményekkel szemben igen sok a panasz.

A talajelőkészítő munkálatok: a tarló és ugarszántások folyamatban vannak ugyan, gyakori esőzések és helyenként az igás erő elégtelen volta miatt azonban ezek a munkálatok is vissza vannak maradva. A többi gazdasági munkálatok közül a trágyahordás és teregetés, a sarjukaszálás és szárítás, a szénahordás, a mesterséges takarmányok kaszálása, a kerti munkálatok, a korai burgonya kisedése, a bab betakarítása, a kender áztatása és a kapás növények hátralevő munkái vannak folyamatban. A gyakori eső miatt azonban ezek is lassan haladnak.

Tengeri.

A tengeri fejlődésére az utóbbi hónapok időjárása általában igen kedvező volt, úgy, hogy még a későn vetett és elmaradott tengeri is szépen megjavult. Egyes rosszabb talajon vetett tengeritábláktól eltekintve, általában igen dicsérik a kedvező cső- és szemképződést. Általános azonban az a kívánság, mely szerint a jó termés kilátások megvalósulásához most már

A nagy munkáshányra való tekintettel szerezzük be a „Sidedelivery“ kombinált rendsorgyűjtő és szénaforgató gépet. Használható: 1., mint a rendsorokat oldalt lerakó **rendsorgyűjtő**, 2., mint a rendsorokat önmagukban egyuttal meg is forgató **rendsorforgató**, 3., mint **szénaforgatógép** és 4., mint **rakáskészítőgép**.
Legelőnyösebben beszerezhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszakaszterüen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédülő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

hosszantartó szárazabb és főleg melegebb időre volna szükség, mert egyes helyeken attól tartanak, hogy további hűvös és esős időjárás esetén a termés nem fog jól beérni.

A m. kir. központi statisztikai hivatal adatai szerint folyó évben a tengerivel bevetett terület 4,356.118 kat. holdat tesz ki. Ezen a területen a gazdasági tudósítók és m. kir. gazdasági felügyelőségek adatai szerint kat. holdanként átlag 11.27 q, vagyis összesen mintegy 49,120.000 métermázsa szemes tengeri remélhető.

Ismételten hangsúlyozni kell azonban, hogy a további kedvező fejlődésre és termés jó beérésére a melegebb időjárás már elmaradhatatlanul szükséges volna. Ennélfogva ezen kedvező terméskilátások csak normális, illetve az eddiginél melegebb idő esetén valósulhatnak meg. Ha azonban ez még huzamosabb ideig be nem következne, a jelen becslés adatai a legközelebbi termésbecslés idejéig lényegesen is csökkenhetnek.

A múlt évben 4,230.098 kat. hold területen átlag 10.34, vagyis összesen 43,768.820 métermázsa szemes tengeri termett.

Burgonya.

A burgonya általában jól fejlődött. Gumóképződése jó. A korai fajtákat szedik, a késői fajták levélzete és indája már száradni kezd. Terméskilátásai ez idő szerint jók, de a sok eső miatt gumói több helyen, különösen a mélyebben fekvő helyeken már rothadni kezdenek.

A m. kir. központi statisztikai hivatal adatai szerint folyó évben a burgonyával beültetett terület 1,108.798 kat. holdat tesz ki. Ezen területen a gazdasági tudósítók és a m. kir. gazdasági felügyelőségek adatai szerint kat. holdanként átlag 53.55 métermázsa, vagyis összesen mintegy 59,380.000 métermázsa burgonya-termés várható.

Hogy a jelenleg mutatkozó kedvező terméskilátások valóra váljanak s a megindult gumórothadás nagyobb mérvű ne legyen, állandó száraz és meleg időre volna szükség.

A múlt évben 1,064.277 kat. hold területen átlag 49.93 métermázsa, vagyis összesen 53,143.261 métermázsa burgonya termett.

Cukorrépa.

A cukorrépa kedvező időjárás mellett általában jól fejlődött. Levélzete legtöbb helyen dus és üde zöld s gumófejlődése is jó, bár sok helyen igen gazos. Terméskilátásai ennek megfelelőleg ez idő szerint csaknem mindenütt jók, de további kedvező fejlődésére már szárazabb és melegebb időjárásra volna szüksége.

A m. kir. központi statisztikai hivatal adatai szerint folyó évben a cukorrépával beültetett terület 186.793 kat. holdat tesz ki. Ezen a területen a gazdasági tudósítók és a m. kir. gazdasági felügyelőségek adatai szerint kat. holdanként 136.52 métermázsa, vagyis össze-

sen mintegy 25.500.000 métermázsa cukorrépa remélhető.

A múlt évben 308 873 kat. holdon átlag 130.00 métermázsa, vagyis összesen 40,143.053 métermázsa cukorrépa termett.

Hogy folyó évben a kedvezőbb termésátlag dacára ez idő szerint mintegy 14,600.000 métermázsaival kevesebb cukorrépatermés várható, mint a múlt évben, annak oka kizárólag a vetésterületnek nagymérvű, de annak idején megállapodás szerint történt csökkentésében rejlik.

Egyéb kapások, hüvelyesek és kereskedelmi növények.

A *takarmányrépa* fejlődésében az utolsó két hét alatt tényleges javulás állott be. Levélzete mindenütt szép, üde zöld színű és dus. Gyökérzete erőteljes. Egyes helyeken a túlbő csapadék miatt kissé gazos. Általában jó közepes termésre van kilátás.

A *kerti vetemények* fejlődése mindenütt kielégítő. Így azonban, hogy sok helyütt a bő csapadék folytán gazosak, egyes fajták pedig már silylik a sok esőt. Beérésükhöz szárazabb időjárásra volna szükség.

A *bab* erőfélben van. Szedése sok helyütt már megkezdődött, különösen a korai fajtáé. A késői fajta a sok eső miatt csak lassan érik. Általában közepes termés ígérkezik.

Az *egyéb hüvelyesek* fejlődése kielégítő. Egyes fajták a sok eső miatt szenvednek. Általában szintén közepes termésre nyújtanak kilátást.

A *káposzta* a kedvező időjárás folytán szépen fejlődik, feje nagy és tömött; levélzete üde zöld. Egyes helyen a bolha és a meztelen csiga tett benne kisebb mérvű kárt. Általában jó eredménnyel bíztat.

A *komló* erőfélben van, sőt egyes helyeken már szedik. Általában jó termést ad.

A *köles* és *tatárka* aratása a legtöbb helyen kezdetét vette. Terméskilátásaink jók.

A *csirok* fejlődése kielégítő. Szakálla szép hosszú. A késői fajta valamivel gyengébb.

A *kender* és *len* nyüvése kezdetét vette. A kender úgy mennyiségileg mint minőségileg jó, a len pedig közepes termést ad.

A *dohány* alsó leveleinek törése folyamatban van. A levelek mindenütt szépek és szélesek. Jó közepes termést ad.

A *mesterséges takarmányok* közül a *lóhere* második, illetve harmadik kaszálása folyamatban van. A hozam úgy mennyiségileg mint minőségileg — bár egyes helyeken renden ázott — kielégítő. A magnak hagyott *lóhere* szép.

A *luczerna* harmadik, egyes helyeken negyedik kaszálása folyamatban van. A hozam mindenütt kielégítő, bár minőségén a gyakori esőzések rontottak.

A *bükkönyt* már mindenütt betakarították.

A hozam mennyisége és minősége egyaránt közepesen aluli.

A *muhar* kaszálása folyik, hozam általában jó közepes.

A *csalámádé* mindenütt szép sűrű, üde zöld és magas. Bő termésre van kilátás.

A *rét* fűnövése a csapadékos időjárás folytán mindenütt szép. A sarju vágása, sok helyütt megkezdődött s hozama úgy mennyiségileg, mint minőségileg megközelíti az anyaszénát, sőt néhol meg is haladja. Általában jó termésre van kilátás.

A *legelők* mindenütt szépek és bő táplálékot nyújtanak a jószágnak.

A *gyümölcsfák* terméskilátásai a legutóbbi jelentés óta lényegesen nem változtak. Szilva, alma és körte közepesen aluli, őszibarack közepes, dió és mogyoró jó, míg a mandula gyenge termést ad. Az egyéb gyümölcsfélék termése kielégítő.

(Szőlő.)

Nagyenyedi kerület. (Alsó-Fehér, Hunyad és Szeben vármegyék.) A folytonos eső akadályozza a szőlőmunkák befejezését. Rothadás kis mértékben mutatkozik. Szorványosan jelentkezett a peronoszpóra s lisztharmanat. A szőlő fejlődése igen szép. Bor ára hektóliterenként 70—100 K.

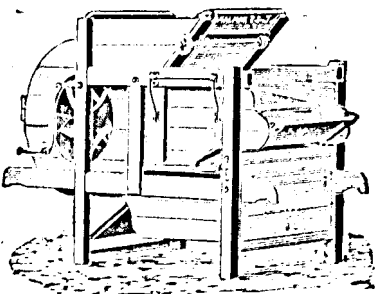
Dicsőszentmártoni kerület. (Kis-Küküllő, Nagy-Küküllő és Udvarhely vármegyék.) A fejlődés szép. Jelentékeny peronoszporakár ezideig nem fordult elő. Mennyiségileg közepes, minőségileg jó termés várható. Bor ára hektóliterenként 70—120 K.

Marosvásárhelyi kerület. (Maros-Torda, Torda-Aranyos, Kolozs, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegyék.) A peronoszpóra a termés 30%-át tönkretette. A lágyszemre való kapálást egyes helyeken elvégezték. A munka általában szünetel.

A termelők jogos érdekeinek védelme.

A földmivelésügyi miniszter értesülvéen arról, hogy némely helyen a Haditerményértékesítő Részvénytársaság bizományosai a termelőtől a gabonát megvenni és átvenni vonakodnak, illetőleg a megvételre és átvételre későbbi időpontot kívánnak megállapítani, ebben a tárgyban a termelők jogos érdekeinek megvédelme okából körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóság alispánjához és az összes gazdasági egyesülethez, a mely körrendelet a következő:

„Felkérem, sziveskedjék az érdekelteket megfelelően arra figyelmeztetni, hogy ha a Haditerményértékesítő Részvénytársaság bizmánya a felajánlott és átadásra kész terményt megvenni, vagy átvenni nem akarja, vagy a

Minden gazdaságban :: Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és nélkülözhetetlenek. :: legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„EREDETI KALMÁR-ROSTÁK“
és „HERKULES“ TENGERIMORZSOLÓK
KALMÁR ZS. és Társa, Hódmezővásárhely

különleges terménytisztító gépgyár és vasöntöde.

Ezévi ujdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

megvételre, illetőleg az átvételre későbbi időpontot akar megállapítani, az érdekelt gazda táviratilag forduljon a tényállás megjelölésével a Haditermény Részvénytársasághoz (Budapest, Nádor-utca 12. sz.), mely közvetlenül gondoskodni fog, hogy a bizományos a Haditermény Részvénytársaság megbízásának megfelelően járjon el, vagy más jogosult vevő a gazda terményét megvegye és átvegye.

Felkérem továbbá arra is, figyelmeztesse az érdekelteket, hogy a Haditermény Részvénytársaság bizományosai a Haditermény Részvénytársaság megbízásából vásárolt terményekért minőség szerint megállapított legmagasabb árat tartoznak fizetni, azzal a kivétellel, hogy ha a felajánlott gabona mennyisége 50 métermázsát nem halad meg, úgy a legmagasabb árnál egy koronával alacsonyabb árat számíthatnak. Végül nehogy a kisebb termelő kárára megtorolatlanul visszaélések legyenek elkövethek, felhivom figyelmét arra, hogy a 2468—1915. M. E. számú kormányrendelet 3. §-a értelmében kihágást követ el s kettő hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a kereskedő, (fogyasztási szövetkezet), aki mint az idézett kormányrendelet szerint vásárlásra jogosult, a megvett termény továbbadásánál olyan árat számít fel, mely aránytalanul magasabb az általa fizetett árnál.

Ennélfogva az első foku közigazgatási hatóság feladata az idézett kormányrendelet 3. §-a alapján a vételre feljogosítottak ügyleteit figyelemmel kíséni és szükség esetén a kihágási eljárást megindítani. Ha pedig az az eset forogna fenn, hogy a kistermelők gabonáját a vásárlásra jogosultak nem veszik meg, a közigazgatási hatóságnak az a feladata, hogy a tényállásról és a fennforgó körülményekről a Haditermény Részvénytársaságot közvetlenül értesítse oly célból, hogy az a jogosított vásárló kiküldéséről és megbízásáról gondoskodjék.

Ezzel a miniszteri rendelettel mindenkinek meg van mutatva az út arra, hogy miként kell eljárni abban az esetben, ha a megbízottak nem a megbízás értelmében és annak szellemében végzik a vásárlást. Bárhol merül fel ok a panasza, mindenütt van alispán, vagy polgármester, tessék a gazdának az illetékes helyre fordulni panaszával.

Munkaerő megtakarító a cséplésnél.

A háborus állapotokat ki is kapcsolva, a mezőgazdasági üzem — az állandóan növekedő munkabérek és sok egyéb nehézségek ellenére — csak akkor gazdaságos, ha munkamegtakarító gépeket is alkalmazunk. Mindenekelőtt a gőzcséplésnél nemcsak a lehető legnagyobb napi eredményt kell biztosítani, hanem a cséplést végző gépeknek olyanoknak kell lenni, hogy a lehető legkevesebb kezelőszemélyzettel nagy mennyiség is feldolgozható legyen, hiszen némely helyen a munkások beszerzésének akadályai még érezhetőbbek, mint a magas munkabérek dacára a hadifogoly munkaerőnek.

A nagy napi teljesítmény kiváló nagy rázó és szitafelületekkel bíró cséplőgépeket igényel ma, így tehát igen hosszú, nagy gépeket. Az ilyen gépek szélességük és nagy súlyuk miatt a szántóföldeken vonóállatokkal nehezen továbbíthatók. Minthogy pedig a nagy cséplőgépek meghajtására elég erős és megfelelően nagy és nehéz hajtógépekre is van szükségünk, ezeknek szállítása is sok nehézséget és idővesztést okoz. E bajok megszűnnek, ha a gőzcséplésnél bevált újabb szerkezetű utimozdonyokat használunk. A cséplésnek egyik helyen való befejezése után, anélkül, hogy az amugy is megfogyott vonóállatokra s azoknak lassu és időtrábló munkájára kellene várni, az utimozdony nagy vonóerejénél fogva a cséplőgép, a szalmasajtó és egyéb eszközök továbbítására használható. A cséplés minden befogatási költség és idővesztés nélkül, a legközelebbi helyen ismét megkezdhető, mert szállítás közben a tüzet nem kell eloltani, sem pedig a vizet

leereszteni, amint ez a közönséges gőzmozdonyoknál történik, amelyeket a csépléshez ismét meg kell tölteni vízzel és újra be kell fűteni.

Ha a cséplésnél gyakorlott etetők nem állanak rendelkezésre, akkor ajánlatos a cséplőhöz kipróbált etető készüléket alkalmazni: ilyenkor a gép etetését gyakorlatlanabb erők is elvégezhetik. Az újabb rendszerű dobvédő és etető készülékek mindenütt rendkívül beváltak. A munkás megsérülése a cséplődob által az ilyen készülékek alkalmazásánál teljesen kizárt, amellet ez a készülék növeli a cséplési eredményt is. Továbbá hosszú vagy rövid szalmát, sőt torokszalmát is szaporán és akadálytalanul etet. Érthető így, hogy a kifogástalan és tiszta cséplést előmozdítja, e mellett pedig jelentősen könnyíti a gép kezelését is.

A nagymennyiségű szalma önműködőleg, minden kézi munka nélkül egy szalmasajtóra továbbítható, amelyen bálókba önműködőleg sajtolódik, — tehát ugyancsak kézimunka nélkül, — bálókba köthető és a szállítható báltolópádon a szalmakazalra tolható. Az ilyen új báltolópád lehetővé teszi a préselt bálók felrakását a kazalra, kézierő nélkül is. Ezzel tehát 8 méter magas bálkazlak is rakhatók. A tolópad magakadályozza a bálók felágaskodását és leesését, továbbá lehetővé teszi munkaközben is a tolópad szükség szerint való felemelését és ezáltal meredekebb irányu felállítását is.

A legújabb cséplőgépek törekszalmafelhordói végül lehetővé teszik azt, hogy a törekszalma kézimunka nélkül legyen a szalmasajtóba továbbítható.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Felhívás.

Az 1915. év őszi erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhívattak, hogy kérvényüket az ehhez szükséges engedély iránt legkésőbb folyó évi szeptember hó végéig a m. kir. földmivelésügyi minisztérium I/A főosztályának címére (Budapest, V., Zoltán-utca 16. szám) bérmentve küldjék be.

Az erdészeti államvizsgához való bocsátásra ez alkalommal — a selmebányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola tanulmányrendje és rendszabályai IV. fejezetében foglalt erdészeti államvizsgálati szabályzattól (IV. fej. 64. §. d) pontjából) eltérően — kivételesen azok is igényt tarthatnak, akiknek gyakorlati szolgálata a vizsga idejéig számítva a két évet nem éri el, ha igazolják azt, hogy a szabályzatban megkivánt két évi gyakorlati szolgálatban mutatkozó hiányosság önhibájukon kívül, valamely a háborúval kapcsolatos — méltánylást érdemlő ok következtében állott elő.

Budapesten, 1915. évi augusztus hó 5-én.

Sándor János s. k.,
miniszteri tanácsos,
a vizsgáló-bizottság elnöke.

A termelők jogos érdekeinek védelme.

A földmivelési miniszter értesülvén arról, hogy némely helyen a Haditermény Részvénytársaság bizományosai a termelőtől a gabonát megvenni és átvenni vonakodnak, illetőleg a megvételre és átvételre későbbi időpontot kívánnak megállapítani, ebben a tárgyban a termelők jogos érdekeinek megvédése okából, körrendeletet intézet valamennyi vármegye alispánjához és az összes gazdasági egyesülethez, amely körrendelet a következő: „Felkérem, sziveskedjék az érdekelteket megfelelően arra figyelmeztetni, hogy ha a Haditermény Részvénytársaság bizományosai a felajánlott és eladásra kész terményt megvenni, vagy átvenni nem akarja, vagy a megvételre, illetőleg az átvételre későbbi időpontot akar megállapítani, az érdekelt gazda táviratilag forduljon a tényállás megjelölésével a Haditermény Részvénytársasághoz, mely közvetlenül gondoskodni fog, hogy a bizományos a Haditermény Részvénytársaság megbízásának

megfelelően járjon el, vagy, hogy más jogosult vevő a gazda terményét megvegye és átvegye. Felkérem továbbá arra is, figyelmeztesse az érdekelteket, hogy a Haditermény Részvénytársaság bizományosai a Haditermény R.-t. megbízásából vásárolt terményekért az illető terményre minőség szerint megállapított legmagasabb árat tartoznak fizetni, azzal a kivétellel, hogy ha a felajánlott gabona mennyisége 50 métermázsát nem halad meg, úgy a legmagasabb árnál 1 koronával alacsonyabb árat számíthatnak. Végül, nehogy a kisebb termelő kárára megtorolatlanul visszaélések legyenek elkövethek, felhivom figyelmét arra, hogy a 2468—1915. M. E. számú kormányrendelet 3. §-a értelmében kihágást követ el s 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a kereskedő (fogyasztási szövetkezet), aki, mint az idézett kormányrendelet vásárlásra jogosult, a megvett termény továbbadásánál olyan árat számít fel, mely aránytalanul magasabb az általa a termelőnek fizetett árnál. Ennélfogva az első foku közigazgatási hatóság feladata az idézett kormányrendelet 3. §-a alapján a vételre feljogosítottak ügyleteit figyelemmel kíséni és szükség esetén a kihágási eljárást megindítani. Ha pedig az az eset forogna fenn, hogy a kistermelő gabonáját a jogosult vásárlók nem veszik meg, a közigazgatási hatóságnak az a feladata, hogy a tényállásról és a fennforgó körülményekről a Haditermény Részvénytársaságot közvetlenül értesítse oly célból, hogy az jogosított vásárló kiküldéséről és megbízásáról gondoskodjék.

A mezőgazdaság és a telefonforgalom.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület azzal a kéréssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a hadi érdekből beszüntetett magántávbeszélő forgalom a lehetőséghez képest újból megújítassék legalább a hadiszinterektől távolabb eső vidékeken, hogy így az egyes gazdaságoknak egymással, a legközelebbi vámmokkal és illetékes közigazgatási hatóságokkal való szóbeli érintkezése ismét lehetővé váljon idő- és költségkímélés szempontjából. A kereskedelemügyi miniszter válaszeiratában közölte az OMGE.-vel, hogy e kívánságot teljes mértékben méltányolja s azon van, hogy a kényszerű korlátozások a lehető legszűkebb körre és időtartamra szoríttassanak. E törekvésének eredményeképpen máris lehetővé vált a tövényhatósági (környékbeli) távbeszélő forgalomnak Magyarország középső részén s a helyközi távbeszélő forgalomnak egyes áramkörökön újból való felvétele. A további könnyítések iránt pedig folyamatban vannak a hadvezetőséggel a tárgyalások, amelyeknek kedvező befejezése várható. Tekintettel kell azonban lenni — ugymond Harkányi János báró leirata — a háborus szinterek szaporodása folytán még mindig nagy mértékben fennforgó hadiszükségletekre, miért is a helyközi távbeszélő magánforgalom általános megnyitására egyelőre alig lehet kilátás.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A helyes birtokpolitika.** A „Gazdaszövetség“, a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja beható bírálat tárgyává teszi azt a tünetet, hogy most, mikor a közélet ezer sebből sajog, máris a földmivelésről oktatják ki a gazdákat egyes uttörők, akik a banküzletek és gyárvállalatok talajáról rosz váltóállítást folytán tévedtek a birtokpolitika vágányára. Ezekkel szemben meg kell jegyezni egyik kiváló közgazdasági írónak azt a kijelentését, hogy végre kell hajtani mindazt, amit a gazdák nagygyűlései évek óta követelnek, akkor majd lesz virágzó mezőgazdaság s nyomában fellendül az egész közgazdasági élet. Annál értékesebb ez a megállapítás, mert épen erős merkantil és indusztriális egyéniségtől származik. A földbirtokpo-

litikára csak azt lehet mondani, hogy végre kell hajtani a Magyar Gazdaszövetség birtokpolitikai programját, akkor majd nem lesz igazságtalanság a földbirtokelosztás terén s földhöz jut minden jóra való, legalább szívében magyar ember. Ha még a háboru előtt voltak, akik bármi okból nem tudtak belenyugodni abba, hogy a tulajdon szentségének a tisztelete mellett a telepítő akció és a földbérlő szövetkezeti mozgalom révén egészséges és nemzeti irányu földbirtokelosztás induljon meg, mely kizárja a földbirtokkereskedést, hihető, hogy a háboru alatt mindenki meggyőződött róla, hogy a Gazdaszövetség birtokpolitikai programjára szükség van, mert most eléggé kitűnt, mily súlyt kell fektetni arra, hogy a határvidékeken megbízható, érzésben és szándékban magyar földmivelő népe legyen a föld. A határszéleken azonnal hozzá kell fogni a Gazdaszövetség birtokpolitikájának a megvalósításához, mely a középirtokosztály megerősítésére és a kisbirtokosztály létszámának az emelésére törekszik. A nemzetiségeket ne zárjuk ki ebből a birtokpolitikából, de követeljük meg mindenkitől, hogy ha nyelvében nem is, de szívében igaz magyar legyen. Hanem a földmivelő népnek nemcsak földet kell adni, hanem azt is lehetővé kell tenni, hogy azt meg is tarthassa, mert ez a helyes birtokpolitika.

— **Gazdák ellátása korpával.** A megalkult Korpaközpont ügyrendjét az igazgatóság letárgyalván, jóváhagyás végett felterjeszti a földmivelésügyi miniszterhez. A gazdasági felügyelők rövid időn belül már megkapják a megfelelő utasítást és megkezdhetik a korpa kiutalványozását, addig is azonban a Korpaközpont részéről felhatalmaztattak a malmok, hogy a régi utalványok alapján a legújabb kormányrendeletileg megállapított áron a jelentkező gazdáknak legfeljebb 100 q korpát kiadhassanak.

— **Védekezés a keleti marhavész behurcolása ellen.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület sürgős felterjesztésben kérte fel a földmivelésügyi minisztert, hogy a keleti marhavész behurcolásának meggátlása végett tétessék intézkedés az iránt, hogy élő állat a hadszíntérről behozható ne legyen és hogy a katonai állatorvosok a megszállott területek állategészségügyi viszonyait éber figyelemmel kísérik. E felterjesztés kapcsán a földmivelésügyi miniszter értesítette az OMGE-t, hogy még a múlt évben tett lépéseket az iránt, hogy a cs. és kir. közös külügyminiszter figyelmét el ne kerüljék a Szerbiából és Oroszországból való élő állatbehozatalra nézve fennálló tilalmak és hogy intézkedjék az iránt, hogy a szerbiai és montenegrói, illetőleg oroszországi területeket megszálló katonai csapatok és az onnan hozzánk menekülő lakosság szarvasmarhákat élő állapotban a monarchia két államának szerződéses vámterületére egyáltalán se be ne hozzanak, sem pedig behozni ne engedjenek és hogy a keleti marhavész behurcolásának eshetőségére való tekintettel éber figyelemmel történjék az elővigyázati rendszabályoknak kellő alkalmazása. Ujabbán pedig annak következtében, hogy a galíciai hadműveletek súlypontja Oroszország területére áthelyeződött és hogy hírek szerint az orosz seregek élelmezésére ázsiai Oroszországból, sőt Mandzsu-

riából és Mongolországból is hozatott az elenség szarvasmarhákat a hadszínterre, újból tett a földmivelésügyi miniszter lépést arra nézve, hogy a katonai főparancsnokság a keleti marhavész behurcolásának veszélyére újból figyelmeztessék, kivált abban az irányban, hogy sürgősen tegyen szigorú intézkedéseket az iránt, hogy a hadműveletek területéről szarvasmarhák élő állapotban egyáltalán ne kerülhessenek, továbbá, hogy a hadműveleti területeken a katonai állatorvosok az ottan levő szarvasmarhaállomány egészségi állapotát, főleg a keleti marhavész szempontjából állandóan éber figyelemmel kísérik, úgy, hogy az illető katonai, vagy polgári hatóságok ezen betegség netaláni kitéréséről azonnal értesülhessenek és annak elfojtása iránt a legszigorubb eljárást nyomban alkalmazhassák. Ez alkalommal felkérte a földmivelésügyi miniszter az osztrák cs. és kir. földmivelésügyi minisztert, hogy a galíciai és bukovinai polgári hatóságokat és hatósági állatorvosokat e tárgyban megfelelő utasítással sürgősen lássa el.

— **Őszi búza vetőmagot óhajtok venni nagyobb mennyiségben. Ajánlatokat fél kg.-os átlagmintával e lap kiadóhivatalához kérek küldeni, honnan azt hozzám juttatják. K. F.**

4453

— **Románia vámpolitikája.** Ezen a címen széles körökben érdeklő tanulmányt ír Bernát István a Magyar Gazdák Szemléjében. Szerző Sztérényi Józsefnek a Neue Freie Presseben megjelent közgazdaság politikai dolgozatával foglalkozván, kimutatja, hogy nem alapul valóságban az a régebben s most újból hangoztatott állítás, mely Románia (s az egyéb Balkán államok) elhidegülését azzal okolja meg, hogy Románia kénytelen volt közgazdasági politikánk megváltozása miatt elfordulni tőlünk. Bernát alapos megokolással kimutatja, hogy a valóság az, hogy Románia velünk soha megelégedve nem volt. Még akkor sem, amikor gróf Andrássy Gyula nagylelkűségéből és mély politikai belátásából oly igazán nagy politikai és gazdasági előnyöket kapott, mint például a monarchia elismerte teljes suverainitását s az 1875. évi kereskedelmi szerződés biztosította neki azokat a kedvező vámokat, melyeket Németország kapott. E mellett megkapta a gabona vámmentességét és a borra nézve a maximális 2 forint 63 kr.-os vámot. Mindezek dacára a románok nem mutatkoztak nagyon hálásaknak, vagy lekötelezetteknek. Bernát ezután dolgozatában azt mutatja ki, miként volt később az elhidegülésnek oka épen a románénál fejlettebb osztrák ipar és mégis a magyar mezőgazdaságra akarják háritani még saját merkantilistáink is az odiumot. Közben Romániában mind nagyobb erőre kapott az irányzat, hogy mindent a nemzeti ipar törekvéseinek kell alárendelni, s ez volt az oka az 1875-ben inaugurált vámpolitika elvei módosulásának. Ennek bizonyítására Bernát felhossa az 1910. évi V. t.-c. indokolását, (Ezt Sztérényi is aláírta.) mely nyíltan hivatkozik arra, hogy az 1887. évi román iparfejlesztő törvény és a védővám tarifák hatása alatt, amikor liszt, szesz, papír stb. kivitelünknek meg kellett

szünni s a román iparfejlesztő törvény volt az oka a mi elzárkozó politikánknak. Ezek nem engedték meg, hogy a monarchia iparosainak kívánsága teljesüljön, nem pedig a magyar agrártörekvések. A románok nem voltak hajlandók a do, ut des elvét elfogadni s így fejlődtek a viszonyok természetesen oda, a hol most állunk.

— **Az állatorvosi főiskola jövő tanéve.** A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolán a jövő tanévre szeptember hó 1—8-ig lesznek a szabályszerű beiratások; szeptember hó 9—15-ig a tanártestület, azontul október hó 1-ig a földmivelésügyi miniszter adhat engedélyt az utólagos beiratásra. A fölvétel gymnasiumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján történik. A tanév elején nagyszámú állami ösztöndíj kerül kiosztásra. Jeles gymnasiumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján beiratkozó hallgatók évi 600 korona, jó érettségi bizonyítvánnyal beiratkozók 400 korona ösztöndíjban részesülhetnek, mely a tanfolyam közben tanusított kedvező előmenetel esetén évi 800 koronára emelkedhetik. Az állami ösztöndíj élvezete nem kötelez utólagos szolgálatra bizonyos hivatalos állásban. Az ösztöndíjat kérő folyamodványokat, melyeket az érettségi bizonyítvány másolatával és szegénységi bizonyítvánnyal kell felszerelni, a f. évi szeptember hó 1—8-ig tartó rendes beiratkozások alkalmával lehet a főiskola rektori hivatalában (Budapest, VII., Rottenbiller-utca 25. sz.) benyújtani. Az ösztöndíjakon kívül a szorgalmas és szegénysorsu hallgatók tandíjelengedésben is részesülnek a négy évig tartó tanfolyam közben, azonkívül a főiskola keretében létesített diákasztal a hallgatók jó és olcsó élelmezéséről gondoskodik.

— **A hercegprimás és az ünnepnapok korlátozása.** A Szolnok-Dobokavármegyei Gazdasági Egyesület arra való tekintettel, hogy a munkáskézhiánya a mezőgazdaságban szükségessé teszi az ünnepnapok korlátozását, felterjesztést intézett a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, aki erre a felterjesztésre az egyesületnek Csernoch János biboros-hercegprimás következő válaszát adta tudomására:

„X. Pius pápa 1911 július hó 2-án kiadott rendelkezése következtében a következő, addig nyilvánosan megtartott ünnepeken, még pedig: karácsony, husvét, pünkösöd másodnapjain, gyertyaszentelő Boldogasszony napján, gyümölcsoltó Boldogasszony napján, Urnapján, Szent István király ünnepén és Kisasszony napján meg van engedve a szolgál munkák teljesítése, kivéve a Szent István király ünnepét, amely napon hazai törvények szerint általános munkaszünet van. X. Pius pápa e rendelkezésének értelmében tehát a fenti ünnepnapok megszűntek a kötelező, nyilvános ünnepek jellegével birni. Ezenfelül az egyes püspökök felhatalmazták papjaikat, hogy míg a háboru, illetve a mostani szükség tart, hiveiknek a vasárnapokra s a kötelező, nyilvánosan megtartott ünnepnapokra a mezőgazdasági munkát megengedjék. Én már a múlt évi augusztus hó 6-án kelt XIV. számú körlevelemben megadtam ezen felhatalmazást papjaimnak, ugyanakkor meghagyván azt is nekik, hogy a mezőgazdasági munkáknak vasár- és ünnepnap való teljesítésére vonatkozó engedélyt hiveik tudomására

hozzák s a vásár- és ünnepnap szept mise idejére nézve a község tekintélyesebb hiveivel oly órában állapodjanak meg, hogy a most felettébb sürgős és fontos mezőgazdasági munkára minél több idő jusson. Nagyobb baj, hogy a hivek nem veszik igénybe az engedélyt a vásár- és ünnepi mezőgazdasági munkák végzésére. Itt tehát állandóan szükség van annak nyomatékos hangsúlyozására, hogy most a legégetőbb társadalmi és hazafiú kötelesség, hogy korai keléssel, késői fekvéssel, vásár- és ünnepnap munkával pótolassék a hadban levők munkája s eképp biztosítsák az a gabona, melyből nemcsak nekünk, hanem a győzelmes háborúból visszatérő véreinknek is élniök kell.

— Felvétel tejmunkásképző iskolába. A Szabadkán létesített m. kir. tejmunkásképző iskolába tanulóknak belépni óhajtoknak az iskola vezetősége pályázatot hirdet. Az iskola tanfolyama bennlakással van ellátva, hol a tanulók teljesen ingyenes ellátásban részesülnek s két félévre osztva egy évig — október, illetve április 1-től szeptember, illetve március végéig tart. A felvételért irt folyamodványok a földmívelésügyi miniszterhez címezve augusztus hó végéig az iskola vezetőségéhez nyújtandók be. Az iskolába felvett tanulók jó magaviselet és szorgalmas gyakorlati munkájuk után havonta öt korona zsebpénzt kapnak. A tanfolyam bevégezése után igen előnyös feltételek mellett a végzett növendékek rendszerint gyorsan kapnak alkalmazást, mint tejkezelők, tejfeldolgozók, tehénegazdák, esetleg nagyobb gyárakban, üzemekben mint előmunkások. Egyebekben az iskola vezetősége nyújt felvilágosítást.

— Az Országos Halászati Egyesület báró Inkey Pál elnöklete alatt tartott igazgatóválasztmányi ülésén Répássy Miklós titkár előadása nyomán behatóan foglalkozott a haltakarmány kérdéssel. Az egyes felszólalásokból meg lehetett állapítani, hogy a legnagyobb ovatosságot kell alkalmazni a romlott élelmickeknek haltakarmányozásra való felhasználásánál. A választmány elhatározta, hogy feliratban kéri meg a földmívelésügyi minisztert azoknak a nehézségeknek az elhárítására, amelyeket a közigazgatási hatóságok a halak élelmezésére szükséges termények beszerzésénél támasztanak, mert az egyes rendeletekben a hal az egyes állatnemek között felsorolva nincs. Végül elhatározta a választmány, hogy felterjesztést intéz a földmívelésügyi miniszterhez az iránt, hogy a közigazgatási hatóságok a hal, mint különleges termék árának megállapítása alkalmával illetékes szakértőket hallgassanak meg.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Szerkesztőségi és kiadóhivatali
telefon 158. hívószám.

**A MAGYAR
JELZÁLOG HITELBANK**

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGALOSABB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.

3001

**Zsákot,
Zsineget,**

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
V., Nádor-utca 31-33. szám.

**Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZO-
intézet** Kérjen ajánlatot

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapítást: 1900-ban. Alapítást: 1900-ban.
Igazgatóság Budapesten IX. Kalvin-tér 10. Saját székházában

Biztosításokat elfogad tűz-, jég- és betöréses-lopás ellen, ugyszintén az ember életére a legkülömbözőbb módzatok szerint előnyös feltételek mellett.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 14 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletlelegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgató-sághoz, vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A szövetkezet biztosítékai 1914 XII. 31.:

Alapítványi üzletrészek és üzletrészek	2,550,760 — K
Díjtartalékok és díjvitel (levonva a biztosítást illető részt)	3,421,937.58 .
Háztartalékok (levonva a viszontbiztosítást illető részt)	386,879.10 .
Külön és egyéb tartalékok	640,502.27 .
A szövetkezet kötelezettségeinek fedezetére minde- nek előtt az évi díjbevétel és kamatjövede- lem szolgál, az kitett 1914-ben	7,358,260 — .
	14,358,339.76 K

Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett	
ültségekben	15,050,000 — .
jégekben	7,072,000 — .
Biztosított érték tűzben 1914. évben	960,000,000 — .
jégben	63,500,000 — .
Életüzlet állománya	19,013,428 — .

A „Gazdák Biztosító Szövetkezete” alapítása és fiókintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező-Társulat Budapest, IX. Kalvin-tér 10., mely társulat tagjai részére 50 koronától 1000 koronáig terjedő temelési segélybiztosítást nyújt, népbiztosítási osztálya keretében pedig 2000 koronáig hozomány, katonai és vegyes biztosításokat közvetít minden orvosi vizsgálat nélkül.

Magyarul és románul beszélő

HISPÁNT

keresek **azonnali belépésre**, ki a gazdaság minden ágában kellő gyakorlattal bír.

Bizonyítványmásolatokkal felszerelt folyamodványt kérek:

Szászfenesi Bérgazdaság

Szászfenes,
Kolozsvármegye

3211

cimre küldeni.

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására!

Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádognetők, vasgerendák, oszlopok, gázometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyáva szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

3010 III. **festékgyára**

**BUDAPEST, VII. ker.,
Örnagy-utca 4. szám.**

Veszünk következő árukat:

**Szénát,
Szalmát**

bármely mennyiségben leg-
jobb árban értékesítünk.

Veszünk továbbá:

gyapjút, csert, gubacsot,
tűzifát, bárány- és birka-
bőröket, állatokat, mézet,
bort, almát és minden egyéb
gazdasági terméket.

Mezőgazdasági Értékesítő Vállalat

Budapest, Üllői-ut 55 szám.

3200

Az

ERDÉLYI GAZDA

kiadóhivatalánál megrendelhető könyvek:

ELADÓ ORSZÁG.

Irtá:

Tokaji László

A 254 oldalra terjedő nagy birtokpolitikai és birtokforgalmi statisztikai mű tartalmazza az utóbbi tíz év alatti összes erdélyrészi földbirtok-forgalom részletes adatait.

A könyv tartalom-jegyzéke:

Eladó ország. (Bevezetés.) Adataink eredményei. A birtokpadás okai. Az állam feladatai. A társadalom szerepe és hivatása. Az 50 holdan felüli birtokok. Az 50 holdan aluli birtokok. Adataink eredete.

A könyv mindazok számára, akik az erdélyrészi magyarság helyzete és az erdélyrészi földbirtokpolitika kérdései iránt érdeklődnek — nélkülözhetetlen forrásmunka! —

Ára: 3 korona.

A FALUSI NÉP GAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS NEMZETI IRÁNYBAN VALÓ VEZETÉSE.

Irták:

Tokaji László, Dr. Konrádi Dániel,
Jászberényi András, Dr. Szász Albert
Dr. Seyfried Károly, Dr. Cséser Lajos.

Ára: 1 korona.

A 132 oldalra terjedő könyv az Erd. Gazd. Egylet múlt évi szociális kurzusának előadásait tartalmazza a következő fejezetek alatt: A falusi intelligencia szerepe a nép nemzeti és gazdasági vezetésében. A mezőgazdasági üzleti érzék és tudás fejlesztéséről. A szövetkezetek. Egészségügyi dolgokról. A kisgazdák peren kívüli jogvédelméről. A gazdakörökről.

— Azok, akik a magyar nép vezetésének nemes missziójára vállalkoztak, e könyvben mindenre kiterjedő, alapos és részletes utmutatást találnak. —

Az erdélyi állattenyésztés fejlődése.

Irtá: **Jakab László.**

Ára: 1 korona.

A 190 oldalas könyv teljesen hű képet adja Erdély állattenyésztésének az utóbbi évtizedek alatt. A műben rendkívül sok eredeti felvételű tenyészállat-fotográfia is van. Állattenyésztők könyvtárából e könyvnek nem volna szabad hiányoznia.

ROMÁNIA MEZŐGAZDA- SÁGI ÉS SZOCIÁLIS VISZONYAI.

Irtá: **Barabás Endre.**

Ára: 1 korona.

A könyv 128 oldalon a következő főbb címeket tartalmazza: A romániai állapotok hatása hazánkra. Románia mezőgazdasága. A román falu. Romániai agrár-reformok. Törvény a mezőgazdasági pénzügyekről. Földmívelőszövetkezetek. Az iszákosság elleni intézkedések. A romániai népoktatás seociális irányai. A romániai tanítószociális munkája. — Stb. stb. — Rendkívül tanulságos munka, melynek elolvasása után egészen más színben látjuk a román faj kulturálisának fejlődését és mai fokát. —

AZ ERDÉLYRÉSZI FÖLDBIRTOKPOLITIKA FELADATAIRÓL.

Ára: 50 fillér.

Irtá: **Tokaji László.**

Földbirtokpolitikai tanulmány az erdélyrészi magyar szász és román erőviszonyokról!

GRÓF MIKÓ IMRE ÉS A MAGYAR FÖLD.

Ára: 50 fillér.

Irtá: **Tokaji László.**

Gróf Mikó Imrénék, Erdély Széchenyijének jellemrajza kapcsolatban a forradalom utáni idők és földbirtokviszonyok ismertetésével.

ÚJ HONFOGLALÁS ERDÉLYBEN.

Irtá: **Tokaji László.**

Ára: 50 fillér.

Gyakorlati javaslatok az erdélyi magyar földbirtok megtartása céljából, különös tekintettel az erős magyarvidéki anyaországi nagybirtokok Erdélybe leendő áttelepítésének kérdésére.

Fenti könyvek, amíg a készlet tart, az árnak előzetes beküldése mellett megrendelhetők az **ERDÉLYI GAZDA** kiadóhivatalánál, Kolozsvártt, Attila-utca 10 sz. alatt. — A könyvek bérmentve küldetnek meg. *Mind a hét könyv, egyszerre megrendelve, 6 K-ért megküldelék.*

Fenti könyvek megrendelőinek, míg a készlet tart, kívánatra ingyen megküldi a kiadóhivatal még a következő füzeteket:

Gróf Bethlen István és Tokaji László előadóknak az 1913 évi szeptember 7-iki kolozsvári országos földbirtokpolitikai nagygyűlésen megtartott előadásait és Tokaji Lászlónak „Földbirtokpolitikai teendők” címen, az E. M. K. E. 1914. jan. 11-én rendezett nagy értekezletén, tartott előadását. 3051

Drága a benzin és kevéssé.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a

SZAB. ASTRA gázlokomobil,

mert kb. 450 gr. faszenet fogyaszt óralóerőnként és hazai faszéntermelésünk korlátlan.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-
ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.